

De vloot SSRP-schepen aan de kade bij Halbertsma in Grouw in 1980. Een schouwspel waar we op dit moment alleen maar van kunnen dromen.

(Foto Jan Eissens)

De pioniersgeest van het Stamboek, deel 5

De SSRP is de oudste Behoudsorganisatie van Nederland. Nu kun je natuurlijk veel behouden, maar het woord 'behoud' in combinatie met 'organisatie' slaat vrijwel altijd op Varend Erfgoed. De SSRP-schepen die in de Schepenlijst van het Stamboek zijn opgenomen zijn allemaal particulier eigendom. Wie in dat Stamboek kon worden ingeschreven werd in de loop der jaren wel een punt van discussie.

Particulier eigendom wil zeggen dat alleen de eigenaren iets te zeggen hebben over hun schepen. Hoe monumentaal of museaal het schip ook is, in wezen kan de eigenaar met zijn of haar schip doen wat hij of zij wil. Dat zal meestal niet zo extreem uitpakken als bij de Britse koning George V. Die bepaalde dat zijn zo geliefde jacht *Britannia* na zijn dood afgezonken moest worden. Het mocht niet gesloopt of verkocht worden. Inderdaad is dat prachtige jacht in 1936 onder water verdwenen bij St. Catherine's Point aan de zuidkant van het Zuid-Engelse eiland Wight.

De Schepenlijst sinds 1955

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten groeide na het ontstaansjaar 1955 onstuimig, en veranderde na de komst van het Internet zelfs in een waar (inter)nationaal kenniscentrum. Het meest zichtbare deel van de SSRP zijn echter onze schepen op het water. In de Schepenlijst zijn oude, in een enkel geval héél oude, nog varende schepen opgenomen. Maar ook inmiddels verdwenen, doch voor de historie belangrijke, schepen. Maar net zo goed ook heel nieuwe, bij wijze van spreken gisteren gebouwde schepen.

De eigenaren vinden en vonden het om allerlei redenen nodig hun schip in het Stamboek in te schrijven. Sinds 1955 zijn de gegevens van circa 2700 schepen vastgelegd. Het vormt een database waar je u tegen zegt. Samen met de (oud)eigena-

ren van de ingeschreven schepen houdt de SSRP de database up-to-date, immers de tweede S in SSRP staat voor Stamboek. En zoals we allemaal weten beschrijft een Stamboek een ontwikkelingsgeschiedenis.

Technische schoonheidscommissie

Het varen met zijzwaarden maakt van een schip nog geen platbodem. Maar zo werd er bij de start van de SSRP wel een beetje tegenaan gekeken. Er voeren in 1955 eigenlijk alleen nog maar een aantal werkloze vracht- en vissersschepen en een klein aantal gekoesterde pleziervaartuigen.

Dat veranderde in de jaren daarna toen het ronde en platbodemjacht populair en betaalbaar werd en nieuw gebouwd kon worden op basis van oude uitgangspunten. Dat deze nieuwe - na 1955 - gebouwde schepen afwijken van de oudere zal duidelijk zijn. Daarom begon de Stamboekgedachte halverwege de jaren-60 te wringen.

De vraag welke schepen in het Stamboek konden worden ingeschreven werd onderwerp van discussie. Na uitvoerig overleg stelde het bestuur nog eens uitdrukkelijk vast dat de Stichting haar belangstelling in het bijzonder richt op het zuivere oud-Nederlandse scheepstype, zoals dit tot aan het einde van de zeiltijd bij de binnenvaart en de visserij werd gebruikt. Maar deze omschrijving was echter dermate algemeen, dat een nadere precisering gewenst was. Een lastige opgave omdat "het"

zuivere schip nooit heeft bestaan... Scheepsvormen zijn de uitkomst van vele overwegingen: van de stand van de techniek van het moment, economische omstandigheden, gebruiksdoeleinden en ook traditionele overwegingen. Daaraan moeten we nog de kennis en creatieve gaven van werfbaas en opdrachtgever toevoegen.

In 1969 werd een eenvoudige set van kracht als 'richtsnoer en handleiding' voor de inschrijving van schepen in het Stamboek, de zogenoemde criteria of liever gezegd kenmerken. De beoordeling werd gedaan door de 'technische schoonheidscommissie' (de voorloper van de huidige Criterium Commissie) met het bestuur als uiteindelijke beslisser.

25 Jaar na oprichting: een idee verwezenlijkt

De viering van het 25-jarig bestaan van de SSRP startte in Leeuwarden. Het werd een feest zonder weerga voor deelnemers en toeschouwers. Alles wat het Stamboek te bieden had, kon worden bewonderd. Een moment in de geschiedenis van de Stichting, die al zo rijk en afwisselend was, waarop eerdere hoogtepunten nog eens werden overtroffen. In het weidse Friese landschap voer een ononderbroken rij van ronde en platbodemjachten onder vol tuig en zo ver het oog reikte van Leeuwarden via Grouw naar Heeg.

Het aantal schepen in de Schepenlijst was intussen uitgegroeid tot rond de 800 (in plaats van de 114 bij de start) en daarvan voer een derde mee. Temidden van de zich stormachtig uitbreidende watersport hadden de ronde en platbodemjachten zich een eigen, vaste positie verworven met een eigen stijl en allure. Dat stemde de oprichters tot dankbaarheid.

JAN EISSENS, STAMBOEKBEHEER
STAMBOEK@SSRP.NL
WWW.SSRP.NL

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid.
Administratie: Rita Eissens - van Goor.
Stamboekbeheer: Jan Eissens.
Tel. 050-4094094
E-mail: administratie@ssrp.nl